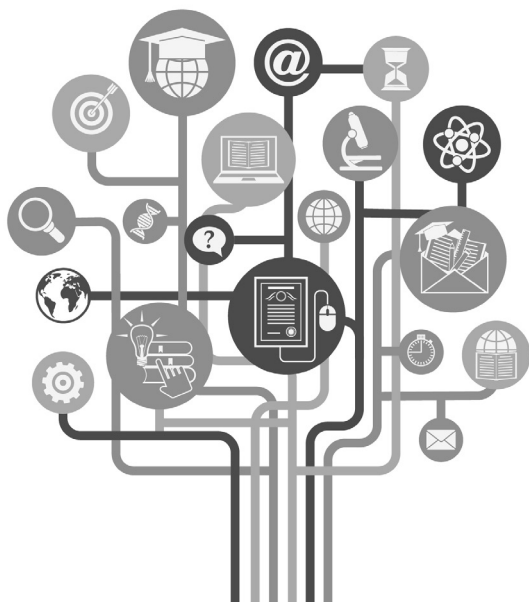

แนวคิดในการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

Concepts on Integration of Training Camp System with
Rehabilitation of Juvenile Offenders

บัญชา วิทยานันต์ เมธาพร กาญจนเตชะ และ นที วรรณธนะโกวินท์
Buncha Wittaya-anant Mathaporn Kanchanatecha and
Nathee Vadtanakovint

แนวคิดในการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

Concepts on Integration of Training Camp System with
Rehabilitation of Juvenile Offenders

บัญชา วิทยานันต์¹ เมธาพร กาญจนเตชะ² และ นที วรณธนะโกวินท์³

Buncha Wittaya-anant Mathaporn Kanchanatecha
and Nathee Vadtanakovint

¹ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000 ประเทศไทย

Faculty of Law, Nakhonratchasima College, Nakhonratchasima 30000 , Thailand
e-mail : Bancha@nmc.ac.th

² คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000 ประเทศไทย

Faculty of Law, Nakhonratchasima College, Nakhonratchasima 30000, Thailand
e-mail : Ajanmay@nmc.ac.th

³ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000 ประเทศไทย

Faculty of Law, Nakhonratchasima College, Nakhonratchasima 30000, Thailand
e-mail : Nathee@nmc.ac.th

Received : November 4, 2021 Revised : February 11, 2022 Accepted : February 24, 2022

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันแนวโน้มในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะการกระทำความผิดที่มีอัตราโทษที่ไม่สูง ซึ่งสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในการอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาไม่ถือว่าการกระทำของเด็กเป็นอาชญากรรม แต่เห็นว่า “เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน” ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด คือ พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวคิดในการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่ศาลมีคำพิพากษา หรือมีคำสั่งให้ถูกควบคุมตัวในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เนื่องจากแนวทางการปฏิบัติต่อเด็กและ

เยาวชนที่กระทำความผิดที่ศาลมีคำพิพากษาซึ่งรัฐจะต้องสรรหาความยุติธรรมเฉพาะตัวกับการหาแนวทางแก้ไขปัญหาเฉพาะราย เพื่อหาสาเหตุการกระทำผิดเพราะความรู้ผิดชอบชั่วดีของเด็กและเยาวชนไม่เหมือนกับผู้ใหญ่ อีกทั้งวิธีการที่จะแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันไม่เหมือนวิธีที่ใช้สำหรับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะจะต้องมุ่งเน้นให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยได้เสนอแนวความคิดในการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขปัญหามอดั้งเดิมและเยาวชนที่กระทำความผิด อีกทางหนึ่งโดยนำแนวทางและรูปแบบจากต่างประเทศประกอบด้วยสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น เป็นแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน โดยจัดให้มีค่ายฝึกอบรมเด็กและเยาวชนซึ่งมีหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ เฉพาะให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เกิดความรู้ความเข้าใจทางสังคมและสามารถอยู่ร่วมและใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติและไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

คำสำคัญ : ค่ายฝึกอบรม; เด็กและเยาวชน; การกระทำความผิด; แก้ไขบำบัดฟื้นฟู

Abstract

Nowadays, juvenile delinquency is tended to be increased, especially offences with low rate of penalty, caused from social environment and ignorance. In aspect of criminology and penology, this kind of offence done by juvenile is not regarded as a crime but it is action done by “juvenile with deviant behavior” There are acts related to rehabilitation of juvenile offenders i.e., Administration of Juvenile Offenders Rehabilitation Act B.E. 2561 and Juvenile and Family Court and Procedure Act B.E. 2553. This research aims to study concepts on integration of training camp system with the rehabilitation of juvenile offenders who are judged by the court to detain in juvenile detention centers. Due to practice guideline for juvenile offenders should have judgement, the government shall search for specific justice and guidelines for solving problems of each person to find causes of delinquency and conscience of juveniles that is

differed from adults. Moreover, rehabilitation methods and therapies for each juvenile is also different when compared to methods for adults. Specific methods shall be focused on protection of juvenile's welfare and future. The researchers suggest concepts on integration of training camp system with the rehabilitation of juvenile offenders by applying of guidelines and methods of foreign countries from United Kingdom, United States of America and Japan as guidelines for rehabilitation. Training camps with specific course and activities shall be provided for juveniles to give them opportunities for adapting their behaviors, having social cognition and living together in social normally as well avoiding of recidivism.

Keywords : Training Camp; Juvenile; Delinquency; Rehabilitation

บทนำ

ในปัจจุบันการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะมุ่งดำเนินการเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด (The Best of Child) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่ในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักและเป็นความท้าทายอย่างยิ่งที่จะพิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้มีความพร้อมศักยภาพด้านความคิด ทักษะชีวิต จิตใจ พฤติกรรม และความรู้ความสามารถที่จะกลับคืนสู่สังคมเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพไม่เป็นภาระและสร้างปัญหาให้กับสังคม นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่า การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดยังเป็นการป้องกันการก่ออาชญากรรมจากเด็กและเยาวชนอีกด้วย การดูแลเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวมาเข้ารับการฝึกและอบรม โดยเด็กและเยาวชนจะต้องอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ตลอดระยะเวลาตามที่ศาลมีคำสั่ง และในระหว่างที่อยู่ในความควบคุมดูแลย่อมจะต้องมีระบบกลไกในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน หรือการฝึกอบรมพัฒนานิสัย การศึกษาในหลักสูตรและนอกหลักสูตร แต่เนื่องจากเดิมนั้น

ประเทศไทยยังขาดระบบกลไกในการบริหารจัดการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ ต่อมาจึงได้มีการตรากฎหมายพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 วัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้เพื่อจัดระบบการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้เป็นอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการดูแลหลังจากที่เด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัว เพื่อให้เด็กและเยาวชนนั้นสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

ในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การจัดการศึกษาอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดถือเป็นหัวใจและมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากที่ผ่านมารวมพินิจและคุ้มครองเด็กได้มีการจัดการศึกษาและอบรมให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ตามช่วงอายุและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ศาลสั่งควบคุม แต่จากการดำเนินการดังกล่าวยังคงไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้อย่างชัดเจน เห็นได้จากในปัจจุบันยังคงมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่พ้นไปจากสถานพินิจแล้วยังมีการกระทำผิดซ้ำถูกส่งกลับเข้ามาที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเรือนจำสูงถึงร้อยละ 50-60 และพบจำนวนผู้กระทำผิดถึงอยู่ที่ร้อยละ 40 (บันดดา ดิศกุล, 2562) ซึ่งจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยหลาย ๆ ด้านในการกำหนดนโยบายแนวทางตลอดถึงการบริหารจัดการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นไม่ได้ผลขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิดในการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในการเสริมเพิ่มกระบวนการและรูปแบบในการนำค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดตามช่วงอายุและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยแบ่งระดับการฝึกอบรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับระยะเวลาที่ศาลสั่งควบคุม โดยศึกษารูปแบบในการนำค่ายอบรมเด็กและเยาวชนจากบริบทด้านนโยบายของต่างประเทศประกอบด้วยสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบค่ายฝึกอบรมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพื่อมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำอีกสามารถกลับเข้าสู่สังคมใช้ชีวิตในสังคมได้ปกติสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีในการนำระบบค่ายฝึกรบมาใช้ต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
2. เพื่อศึกษาสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน และการจัดการศึกษาอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทั้งกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการนำระบบค่ายฝึกรบมาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

สมมติฐานของการวิจัย

การจัดการศึกษาอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว เพื่อพัฒนาแก้ไขปรับเปลี่ยน และปรับพฤติกรรมนิสัยของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และศูนย์ฝึกรบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กของกระทรวงยุติธรรมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่มีความเหมาะสมสำหรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ส่งผลให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนไม่สามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งยังกระทำความผิดซ้ำอีก แต่หากประเทศไทยได้นำระบบค่ายฝึกรบให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดตามอายุ พฤติกรรม และระยะเวลาที่ศาลกำหนดควบคุมอย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เข้าระบบการอบรมในค่ายอบรมตามระบบและหลักสูตรต่าง ๆ นอกเหนือจากการควบคุมและการจัดการอบรมโดยศูนย์ฝึกรบในสถานพินิจแล้วจะทำให้เด็กและเยาวชนได้มีการพัฒนาปรับพฤติกรรมและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำและถือเป็นการดำเนินการที่คำนึงถึงเด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด

13

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางเอกสาร เช่น ตั๋วบทกฎหมาย คำอธิบายกฎหมาย หนังสือตำราทางกฎหมาย บทความวิชาการ และเอกสารรายงานสรุปการประชุม อบรมสัมมนาทางวิชาการทั้งของไทยและ

ต่างประเทศ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งข้อมูลทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องจากฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต แล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) และการวิเคราะห์เชิงนิติวิธี (Juristic Method analysis) เพื่อสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลรวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ขอบเขตการวิจัย

ในวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษากฎหมายในด้านเนื้อหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ศาลคดีเด็กเยาวชนและครอบครัวได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 และกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ประกอบด้วยสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงหลักการทฤษฎีและแนวคิดการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
2. ทราบถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดตลอดจนการจัดการศึกษาอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทั้งกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
3. ทราบถึงแนวคิดในการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แนวคิดในการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พบว่า จากการศึกษากระบวนการยุติธรรมทางอาญากฎหมายให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชนไว้เป็นพิเศษ มีวิธีผ่อนผันบรรเทาโทษให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัวโดยไม่ถือว่าการกระทำความผิดของเด็ก

และเยาวชนเป็นอาชญากรรมแต่ให้ เรียกว่า “การกระทำความผิดของเด็ก” และไม่ถือว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นอาชญากร มาตรการที่รัฐใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดใช้วิธีการแก้ไขแทนการลงโทษหลักในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดดังกล่าวเบื้องต้นนั้นเป็นที่ยอมรับและใช้กันทั่วทุกประเทศโดยสหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กข้อ 2 ความว่า “เด็กมีความสำคัญมาจึงควรได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย” (วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, 2537) ดังนี้ เมื่อเด็กกระทำความผิดจึงไม่ควรถูกลงโทษแบบเดียวกับผู้ใหญ่ทั้งนี้เพราะเด็กกระทำความผิดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่นๆ บิบบังคับ ดังนั้น ให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในปัจจุบันว่าความผิดเด็กนั้นต่างกับความผิดของผู้ใหญ่ทั้งในแง่เจตนาและการกระทำจากสถานการณ์กระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมาตรการที่ใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจึงใช้วิธีการแก้ไขแทนการลงโทษโดยต้องจัดให้มีการจัดการแก้ไขพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนโดยพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นรายบุคคล (Individualized) ตรวจวินิจฉัยและบำบัด (Diagnosed and Treated) แนะนำและการให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนโดยการวางข้อกำหนดในคำพิพากษาที่มีคุณประโยชน์ต่อสังคมและเป็นประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน (The Best Interest of the Child) โดยการใช้ทฤษฎีที่มุ่งต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่มีเงื่อนไขว่าให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นคนดีโดยการบำบัดให้โอกาสหรือจำกัดความสามารถในการกระทำความผิดให้โอกาสกลับตัวกลับใจจึงเน้นตัวผู้กระทำความผิดมากกว่าการกระทำความผิด งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำแนวคิดในการจัดทำค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด นอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยเปรียบเทียบกับประกอบด้วยสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สำหรับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐฟลอริดา (วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, 2543) ตาม The Florida Statutes 1995 จัดให้มีการสร้างแคมป์สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด (Juvenile Boot Camps) ที่ดำเนินการด้านศึกษาและการฝึกอบรมทางกายภาพและโปรแกรมฟื้นฟูสมรรถภาพที่เหมาะสมสำหรับ

เด็ก (Florida State Dept. of Juvenile Justice, 1997) ในประเทศสหราชอาณาจักร เน้นการศึกษาในระบบและการฝึกอบรมอาชีพที่ให้แก่เด็กโดยต้องการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ (House of Parliament Parliamentary Office of Science & Technology, 2016) สำหรับประเทศญี่ปุ่น มีกฎหมาย Juvenile Law 2003 และ The Child Welfare Law of Japan (พิชญา เหลืองรัตนเจริญ, 2555) จัดการศึกษาโดยหลักสูตรแนะแนว เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การศึกษาทางด้านอาชีพ การศึกษาวิสามัญทั่วไป และการศึกษา พิเศษ

2. ปัญหาการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ปรากฏตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 37 กำหนดให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในทางปฏิบัติสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ได้นำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งถือเป็นบุคคลที่ถือว่ามี พฤติกรรมเปี่ยงเบน หรือมีพฤติกรรมความประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมที่ จะต้องได้รับการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูพฤติกรรม อีกทั้งปัญหาการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่ปรากฏใน มาตรา 36 ของพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและ เยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้ในการจัดทำแนวทางการฝึกอบรมให้ พิจารณาถึงรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ระยะเวลาการฝึกอบรมตาม คำพิพากษาหรือคำสั่งศาล ผลการจำแนก ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการ ของเด็กและเยาวชน และหลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้ เห็น ได้ว่าข้อกำหนดดังกล่าวนี้ไม่ได้ให้พิจารณาเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงาน หรือความสอดคล้องกับหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษาส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน เมื่อได้รับการปล่อยตัวและต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สำหรับปัญหารูปแบบการ จัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่อนุญาตให้ออกไปศึกษาใน สถานศึกษา ประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้นส่ง ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่เด็กและเยาวชนไม่สามารถปรับ ตัวเข้ากับนักเรียนอื่นรู้สึกอับอายกลัวเพื่อนสังคมไม่ยอมรับ เป็นต้น

3. จากการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นควรต้องพิจารณาทั้งด้านนโยบายที่ต้องให้ ความสำคัญของการศึกษา โดยรัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พบว่าในการจัดการศึกษาอบรมรัฐควรพิจารณาถึงการจัดการศึกษาอบรมโดยยึดเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นศูนย์กลางในการกำหนดรูปแบบและหลักสูตรในการจัดการศึกษาอบรมเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามลักษณะประเภทและความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยการจำแนกคัดกรองประเภทและจำพวกของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และรัฐควรพิจารณากำหนดให้มีรูปแบบและประเภทของการจัดการศึกษาอบรมให้มีความหลากหลายนอกเหนือจากการจัดการศึกษาในระบบ การจัดการศึกษานอกระบบรัฐควรให้มีการจัดการศึกษาแบบระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในระบบหลักสูตรโปรแกรมเฉพาะสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยศาลมีคำสั่งบังคับพิจารณาที่โทษไม่สูงมากหรือใช้ระยะเวลาที่สั้น ๆ ไม่เกิน 1 ปี

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

1. ความสำคัญของการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จากการศึกษามาตรฐานระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองสิทธิของเด็ก อนุสัญญาสหประชาชาติด้วยสิทธิเด็ก (UN Convention on the Rights of the Child) (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2561) กำหนดให้สิทธิในการพัฒนาตนเองของเด็ก เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental Rights) ที่เด็กจะต้องได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษาอันเป็นพื้นฐานและมาตรการที่จำเป็นต่อการพัฒนาของเด็ก อนุสัญญาสหประชาชาติด้วยสิทธิเด็กเน้นว่า เด็กมีสิทธิได้รับการศึกษาเพื่อให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ และความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กให้เต็มศักยภาพของแต่ละคน สิทธิในการศึกษานั้นอยู่บนพื้นฐานที่จะต้องให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน โดยรัฐจะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับในระดับชั้นประถมให้ทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายจากเด็กทุกคน และต้องส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาในระดับชั้นมัธยมในรูปแบบที่หลากหลายและการศึกษาวิชาชีพ

เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสที่เข้าศึกษาได้ โดยรัฐอาจจัดมาตรการที่เหมาะสมตามอนุสัญญาสหประชาชาติด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 29 เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญานี้จึงจำเป็นต้องมีพันธกรณีที่จะบัญญัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางหลักประกันถึงหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษารวมไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย เป็นต้น (สำนักวิชาการสำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) และในทางปฏิบัติได้มีการกำหนดความสำคัญของการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564 และแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 - 2565 โดยรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมวัย

ในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษารวมไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัย เพราะการศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การศึกษา (Education) เป็นการเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ เป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์ทั้งในฐานะที่เป็นมนุษย์ และในฐานะที่เป็นทรัพยากร ดังนั้น การศึกษาจึงถือเป็นการพัฒนามนุษย์ที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge-Based) การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดย่อมต้องเป็นไปตามทฤษฎีในการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) ซึ่งมีหลายวิธีที่จะนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิธีการดังกล่าวมีสภาพเป็นตัวบำบัด ตัดโอกาส หรือจำกัดการกระทำความผิด วิธีการเหล่านี้จะต้องเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเพื่อความสุขความพึงพอใจของผู้นั้น โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอให้เห็นว่า การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญสามารถนำมาแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการของศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

2.1 การจำแนกเด็กและเยาวชน

ในการจัดการเรียนการสอนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กนั้น จะเริ่มจากกระบวนการจำแนกเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการแยกเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษา เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 27 กำหนดให้ผู้อำนวยการจัดให้มีการจำแนกเด็กและเยาวชน การจำแนกเด็กและเยาวชนนั้นเป็นวิธีการแยกและจัดประเภทเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน ซึ่งเมื่อได้มีการจำแนกเด็กและเยาวชนแล้ว ในกรณีที่เด็กและเยาวชนที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับจะเข้าเรียนในหน่วยสามัญหลักสูตรการศึกษาอนุบาลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเปิดให้เยาวชนได้ศึกษาทุกระดับตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อวิเคราะห์พิจารณาแล้วเห็นได้ว่า วิธีการจำแนกเด็กและเยาวชนดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยการแก้ไขฟื้นฟูต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ไขฟื้นฟูให้เป็นคนดีโดยอาจกระทำเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มยึดหลักการลงโทษเหมาะสมกับบุคคล เน้นการวิเคราะห์หาสาเหตุของการกระทำผิด เน้นการแก้ไขที่สาเหตุ และแก้ไขให้ถูกต้องเพื่อผู้กระทำผิดจะไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

2.2 หลักสูตรที่ใช้เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงหลักสูตรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้จัดให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดสำหรับหลักสูตรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน นั้นแบ่งออกเป็น

2.2.1 การจัดการศึกษาสายสามัญ

การจัดการศึกษาสายสามัญนั้นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กได้นำหลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2557) มาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการจัดทำหลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2551 เป็นการศึกษาซึ่งจัดขึ้นนอกระบบปกติที่จัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่มีการจำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพ ประสบการณ์หรือความสนใจที่มีจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงาน และการประกอบอาชีพ และเป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีการกิจสำคัญที่จะต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามมาตรฐานของสังคมที่เป็นสิทธิที่คนทุกคนพึงได้รับการศึกษา นอกจากนั้นยังจะต้องได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาขั้นพื้นฐานของชีวิตเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพของตนแต่นำหลักสูตรการศึกษานอกระบบดังกล่าวมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งถือเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือมีความประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมซึ่งจากการศึกษาจากแนวคิดในสมัยใหม่มีความเห็นว่าการกระทำความผิดของเด็กมาจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ปัญหาความยากจน ครอบครัวแตกแยก หรือ ขาดความอบอุ่น หลักการนี้พยายามหาสาเหตุของการกระทำความผิดที่แท้จริง (ลาวัลย์ หอนพรัตน์, 2553) เพื่อให้มีการแก้ไขเด็กให้ตรงกับสาเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีจิตวิทยาของ ซิกมันด์ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ที่เสนอว่า ผู้กระทำความผิดอาจเป็นคนเจ็บป่วย การฝ่าฝืนกฎหมายน่าจะเป็นการเจ็บป่วยมากกว่าเจตนากระทำความผิดอย่างแฉ่งชัด เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดควรจะได้รับ การแก้ไข บำบัดฟื้นฟู อย่างถูกต้องและให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถ กลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ดังนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์พิจารณาเห็นว่าการนำหลักสูตรการศึกษานอกระบบมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นยังไม่เหมาะสม

จากการศึกษากฎหมายประเทศที่เน้นใช้การศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาเด็ก เป็นรายบุคคล โดยหลักสูตรการศึกษาในสถานฝึกอบรมจะจัดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอย่างกลมกลืนจนดูเหมือนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้งนี้เพราะการให้การศึกษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชน ดังเช่น ประเทศสหราชอาณาจักร จัดให้มีการศึกษารายบุคคลแก่เด็กและเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดโดยวัดผลลัพธ์ของสถานคุมขังเยาวชนจึงเน้นที่อัตราการกระทำผิดซ้ำและประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐฟลอริดา จัดให้เรียนอย่างน้อยวันละ 5 ชั่วโมง ทุกห้องเรียนจะมีคอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ เพื่อช่วยในการสอน โดยมีครูฝึกอยู่ในห้องเรียนด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือ

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษานั้นจะใช้หลักสูตรที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเทศ แต่จุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนนั้นมีเป้าหมายเดียวกัน คือ เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้กลับเข้าไปอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

2.2.2 การจัดการศึกษาวิชาชีพ

การจัดการศึกษาวิชาชีพนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแต่ละแห่งได้เรียนรู้หลักสูตรวิชาชีพในหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ตนเองสนใจสามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไปโดยหลักสูตรจะต้องพิจารณาข้อมูลตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 36 กำหนดให้พิจารณาข้อมูล ดังต่อไปนี้ (สภาพนาย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2561)

- (1) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- (2) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
- (3) ผลการจำแนก
- (4) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน
- (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

จากบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมนั้นต้องพิจารณาจากความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชนรวมถึงหลักสูตรนั้นสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

ในทางปฏิบัติสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแต่ละแห่งจะดำเนินการจัดโครงการ หรือหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับอบรมเยาวชนที่อยู่ภายในจะถามความต้องการของเด็กว่าอยากที่จะเรียนรู้สิ่งใด สนใจอาชีพไหนซึ่งเป็นทางเลือกของการอบรมฝึกฝนโดยการสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งหาพบว่า ส่วนใหญ่ สนใจเรียนรู้ในทักษะอาชีพด้านใดก็จะดำเนินจัดทำโครงการเพื่อให้เข้ามาอยู่ในหลักสูตรวิชาของสถานพินิจฯ ต่อไปจากการดำเนินงานดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดทำโครงการเพื่อนำมาเข้าสู่หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจนั้นเป็นการพิจารณาตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 36

โดยเฉพาะ (4) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน และ (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุม สามารถจัดได้ โดยไม่ได้มีข้อกำหนดใน พิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน หรือความสอดคล้องกับหลักสูตรของกรม อาชีวศึกษาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเมื่อได้รับการปล่อยตัวเพราะหาก การจัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างของ สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาย่อมจะส่งผลให้เด็กสามารถเทียบโอนได้ว่าอยู่ใน ระดับการศึกษาใด

สำหรับการศึกษาสายอาชีพและการแนะแนวอาชีพ สถานฝึกอบรมของประเทศ ญี่ปุ่นนั้นแต่ละแห่งสามารถกำหนดรายวิชาบรรจุเข้าในหลักสูตรสายอาชีพของสถานฝึก อบรมได้โดยอิสระ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น ความต้องการของตลาด แรงงาน วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น แสดงให้เห็นได้ว่าในต่างประเทศนั้นการ จัดการศึกษาในสถานฝึกอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะดำเนินการ อย่างสอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้ส่งผลต่ออนาคตเมื่อเด็กและ เยาวชนนั้นกลับคืนสู่สังคม

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของสถานพินิจนั้นหลักสูตรยังไม่เหมาะสมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้สอดคล้อง กับการสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ข้อมูลว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ เนื่องจากเด็กและเยาวชนนั้นถือว่ามี ความบกพร่อง ทางพฤติกรรมและอารมณ์ การใช้การศึกษามีส่วนช่วยลดการกระทำความผิดซ้ำได้ หาก การจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสมอาจมีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนนั้นกลับมาก่อทำความ ผิดซ้ำได้อีก

3. ปัญหารูปแบบการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รูปแบบของการศึกษาของเด็กเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกนั้นมีรูปแบบ ดังนี้

1) การจัดการศึกษาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก มีการจัดการศึกษาทั้งสาย สามัญ และจัดการศึกษาวิชาชีพ

2) การออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน โดยความหมายของการศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ หมายถึง เด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วที่อยู่ในความควบคุมดูแลของ

สถานฝึกอบรม หรือศูนย์ฝึกและ อบรมได้รับอนุญาตให้ออกไปศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 41(6) (สพฐฎ กิติ ศุภการ, 2563) ซึ่งในทางปฏิบัติกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ หรือศูนย์ฝึกและอบรมตามระเบียบอธิบดีที่กำหนด พ.ศ. 2557 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่า การศึกษาแบบไปมานอกสถานพินิจนั้นเกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่สามารถปรับตัวเข้ากับนักเรียนอื่นได้รู้สึกอับอาย กลัวเพื่อนสังคมไม่ยอมรับ ดังนั้น การจัดการศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงไม่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

จากการศึกษาผู้วิจัยมีแนวคิดว่า รัฐควรนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและจัดการศึกษาอบรมนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและศูนย์ฝึกอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด นอกจากนี้ผู้วิจัย พบว่า จากการศึกษาแนวคิดแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในปี พ.ศ. 2476 ที่หลวงบรรณสารประสิทธิ์ รักรัชาราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์นั้น ได้เสนอให้จัดตั้งโรงเรียนที่ควรมีลักษณะเป็นโรงเรียนดัดสันดาน (Reform School) ผสมกับโรงเรียนฝึกวิชาชีพ (Industrial School) ที่อบรมปรับเปลี่ยนนิสัยและฝึกอาชีพ เพื่อให้เด็กเป็นแรงงานทางเศรษฐกิจในอนาคต (ศรัณยู เทพสงเคราะห์, 2559) จึงเห็นว่าควรนำลักษณะเป็นโรงเรียนดัดสันดาน (Reform School) ผสมกับโรงเรียนฝึกวิชาชีพ (Industrial School) ดังกล่าวมาปรับใช้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนในอนาคตต่อไป

จากการศึกษาผู้วิจัย พิจารณาวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันนั้น พบว่า ยังมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก โดยพบว่า มีแนวคิดเกี่ยวกับการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการศึกษาอบรมเพื่อเพิ่มรูปแบบและกระบวนการรูปแบบหนึ่งในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนนอกเหนือจากการจัดการศึกษาอบรมในสถานพินิจสถานศึกษาทั้งในและนอกระบบโดยนำมาบูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของ

ประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุดสามารถปรับพฤติกรรมให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ปกติและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

รัฐบาลควรให้ความสำคัญของการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เหมาะสมสำหรับการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู โดยการนำระบบค่ายฝึกอบรมมาใช้ในการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งเป็นแนวทางและรูปแบบเสริมและจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการจัดการศึกษาที่ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการศึกษาสหวิชาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก

2. ข้อเสนอแนะด้านปฏิบัติ

2.1 ควรปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาวิชาสามัญที่ปัจจุบันใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ควรปรับหลักสูตรที่ให้การศึกษากลับเป็นเครื่องมือหนึ่งของการบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนโดยอาจใช้กิจกรรมเป็นหลักในการดำเนินหลักสูตร

2.2 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 วรรคท้ายของมาตรา 36 ดังนี้

มาตรา 36 ในการจัดทำแนวทางการฝึกอบรมให้พิจารณาข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (1) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- (2) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
- (3) ผลการจำแนก
- (4) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน
- (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

ทั้งนี้ หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นไปตามโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 ควรจัดให้การศึกษาศาสนาและค่านิยมของสถาบันในลักษณะโรงเรียนประจำ (โรงเรียนกึ่งนอน) โดยจัดหลักสูตรการเรียนการสอนขึ้นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาศาสนา (Education) สามารถเข้ามามีส่วนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด

และสามารถปรับพฤติกรรมของเด็กให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้เป็นปกติ ไม่กลับมาระทำซ้ำอีก

2.4 ออกระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยรูปแบบการจัดการศึกษา ระบบค่ายฝึกอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

2.5 ควรจัดตั้งค่ายฝึกอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในรูปแบบแคมป์ ระยะสั้นๆ เพื่อฟื้นฟูพัฒนาและบำบัดแก้ไขเด็กที่ศาลมีคำสั่งลงโทษในระยะสั้น

เอกสารอ้างอิง

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2557). *คู่มือปฏิบัติงานการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ : กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก

กิตติณัฐ วิญญูรัตน์. (2559). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ : ศึกษากรณีการจัดการศึกษาของผู้ต้องขัง*. หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

ปนัดดา ดิศกุล. (2561). *กรมพินิจฯ เร่งปฏิรูปการศึกษาเด็กเยาวชนในสถานพินิจและศูนย์ฝึก*. (2 มกราคม 2562) สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/804215>.

พิชญา เหลืองรัตนเจริญ. (2555). *กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด*. หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

ลาวัลย์ หอนพรัตน์. (2553). *กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2537). *มาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก*. *นิตยสารดุลพาท*, 5(41), 18-26.

วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2543). *การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สกศ.

- ศรีบุญ เทพสงเคราะห์. (2559). โรงเรียนฝึกอาชีพ : พื้นที่ควบคุมเด็กในสถาบันราชทัณฑ์
ไทย พ.ศ. 2479-2501. *วารสารหน้าจั่ว*, 13(2016), 114-135.
- สภาทนาย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2561). *พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัด
ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561*. (2 กุมภาพันธ์ 2562)
สืบค้นจาก [https://www.Lawyerscouncil .or.th/2019/2018/03/06/
ratchakitcha-55/](https://www.Lawyerscouncil.or.th/2019/2018/03/06/ratchakitcha-55/).
- สรัฐ กิติ ศุภการ. (2563). *พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา
คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สรรเสริญ.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2561). หลักกฎหมายระหว่างประเทศ
เกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention
on the Rights of the Child - CRC). (25 ธันวาคม 2563) สืบค้นจาก [https://
www.nhrc.or.th/Human-Rights-Knowledge/International-Human-
Rights-Affairs/International-Law-of-human-rights/CRC_th.aspx](https://www.nhrc.or.th/Human-Rights-Knowledge/International-Human-Rights-Affairs/International-Law-of-human-rights/CRC_th.aspx).
- สำนักวิชาการ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *บทบัญญัติด้านการศึกษา
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. (9 เมษายน 2562)
สืบค้นจาก [https://library2.parliament.go.th/ejournal/content
af/2561/mar2561-3.pdf](https://library2.parliament.go.th/ejournal/content/af/2561/mar2561-3.pdf).
- Florida State Dept. of Juvenile Justice. (1997). *Polk County Juvenile Boot
Camp--Female Program : A follow-up study of the First Seven
Platoons*. (January 22, 2019) Retrieved from [https://files.eric.ed.
gov/fulltext/ED430150.pdf](https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED430150.pdf).
- House Of Parliament Parliamentary Office of Science & Technology. (2016).
Education in youth custody. (February 13, 2019) Retrieved form
<https://post.parliament.uk/research-briefings/post-pn-0524/>.
- Singapore Statutes. (2021). *The children and young persons Act : (CYPA)
Chapter 38*. (April 12, 2019) Retrieved from [https://sso.agc.gov.
sg/Act/CYPA1993](https://sso.agc.gov.sg/Act/CYPA1993).

